

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej z WOS

Klasa 1.

Zakres podstawowy

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia śródrocznej oceny klasyfikacyjnej					
Temat (rozumiany jako lekcja)	Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
I. Człowiek i społeczeństwo					
1. Potrzeby człowieka	– wyjaśnia, czym są potrzeby człowieka	– podaje hierarchię potrzeb człowieka według Abrahama Masłowa – wyjaśnia pojęcie: <i>system aksjologiczny</i>	– rozróżnia potrzeby biologiczne i psychologiczne człowieka, potrzeby niższego i wyższego rzędu	– charakteryzuje uniwersalny system wartości – określa wpływ uznawanego systemu wartości na hierarchię potrzeb człowieka	– na podstawie definicji systemów aksjologicznych i wyników badań CBOS wskazuje, jakim systemem wartości kierują się Polacy
2. Role społeczne	– wyjaśnia pojęcie: <i>rola społeczna</i>	– wymienia cechy grupy społecznej	– klasyfikuje grupy społeczne, uwzględ-	– charakteryzuje role społeczne w	– analizuje tekst źródłowy P. Sztompki i formu-

	<i>na, grupa społeczna, altruizm, stereotyp, klasa, warstwa społeczna</i>	– omawia proces przechodzenia z jednej roli do drugiej	niając różne kryteria: wielkość, charakter członkostwa, więzi społeczne, rodzaj zorganizowania	kontekście zasady wzajemności, zaufania i pomocy według reguł określonych przez amerykańskiego socjologa R. Cialdiniego	tuje wnioski – analizuje zasady wzajemności, zaufania i pomocy
3. Współczesna rodzina	– wyjaśnia pojęcia: <i>rodzina, rodzina nuklearna, monogamiczna, poligamiczna, zastępcza, patchworkowa, matriarchalna i patriarchalna, partnerska</i>	– omawia funkcje rodziny: stratyfikacyjną, kulturową, seksualną, rekreacyjną, opiekuńczą, zabezpieczającą, prokreacyjną i ekonomiczną	– charakteryzuje, z wykorzystaniem wyników badań opinii publicznej, współczesne typy rodziny – wyjaśnia problemy związane z realizacją różnych funkcji rodziny w RP	– analizuje problemy współczesnej rodziny: trudności ekonomiczne i przemoc w rodzinie – uzasadnia odpowiedź na pytanie: „Jaki model rodziny jest najlepszy?”	– projektuje plakat przeciw przemocy w rodzinie – ocenia kondycję współczesnej polskiej rodziny
4. Proces socjalizacji	– wyjaśnia pojęcia: <i>socjalizacja, resocjalizacja, afiliacja, facylitacja społeczna, konformizm i nonkonformizm</i>	– omawia etapy socjalizacji: socjalizację pierwotną i wtórną oraz socjalizację odwrotną	– podaje przykłady wpływu społecznego w różnych dziedzinach życia – charakteryzuje proces wpływu społecznego na człowieka	– analizuje zjawisko „znieczulicy społecznej” – podaje przykłady konformizmu i nonkonformizmu	– na podstawie fragmentu tekstu Normana Godmana oraz własnej wiedzy ocenia zjawisko rozproszonej odpowiedzialności – analizuje przypadki postaw konformistycznych i nonkonformistycznych
5. Charakterystyka współczesnego społeczeństwa	– wyjaśnia pojęcia: <i>społeczeństwo, struktura, klasa i warstwa</i>	– omawia różne formy współczesnego społeczeństwa: pierwotne,	– charakteryzuje społeczeństwo: globalne, informacyjne, masowe, konsump-	– określa wpływ zjawiska tzw. macdonaldyzacji na kształtowanie	– na podstawie danych statystycznych ocenia dynamikę przemian społeczeństwa polskiego

	<i>społeczna</i>	rolnicze, industrialne i postindustrialne	cyjne, otwarte i zamknięte	się globalnego modelu społeczeństwa	– uzasadnia odpowiedź na pytanie: „Czy polskie społeczeństwo jest społeczeństwem informacyjnym?”
6. Wartości w społeczeństwie polskim	– wyjaśnia pojęcie wartości i norm społecznych	– omawia funkcje wartości istotnych dla jednostki	– charakteryzuje hierarchię wartości według M. Schellera: wartości hedonistyczne, witalne, duchowe i religijne	– analizuje dane statystyczne i prezentuje katalog wartości afirmowanych w społeczeństwie polskim	– na podstawie tekstów źródłowych określa relacje między światopoglądem a wartościami – analizuje rolę wartości w światopoglądzie
7. Negatywne zjawiska społeczne	– wyjaśnia pojęcia: <i>tolerancja</i> , <i>akceptacja</i> , <i>antagonizm</i> , „ <i>swojskość</i> ”, „ <i>obcość</i> ” <i>dystryminacja</i> , <i>stygmatyzacja</i>	– odróżnia pojęcie tolerancji od akceptacji – wyjaśnia, jak tworzą się podziały w społeczeństwie na „swoich” i „obcych”	– rozpoznaje przyczyny, przejawy i skutki nietolerancji i stygmatyzacji – omawia możliwe sposoby przeciwstawiania się zjawisku nietolerancji i stygmatyzacji	– analizuje teksty źródłowe dotyczące dyskryminacji w Polsce, akty normatywne – fragmenty ustawy – kodeksu karnego i fragmenty Karty Praw Podstawowych – opracowuje projekt – scenariusz obchodów Dnia Tolerancji	– uzasadnia swoją opinię na temat oceny postaw agresywnych w Polsce i sposobów ich karalności – analizuje proces stygmatyzacji w Polsce i różne jego typy: cieleśny, moralny i plemienny
8. Konflikty społeczne	– podaje definicję konfliktu, kompromisu, mediacji, negocjacji, arbitrażu – identyfikuje style rozwiązywania konfliktów	– wymienia przyczyny konfliktów społecznych i je omawia – podaje przykłady konfliktów społecznych	– rozróżnia rodzaje konfliktów społecznych – charakteryzuje poszczególne rodzaje konfliktów społecznych	– charakteryzuje style rozwiązywania konfliktów społecznych – analizuje teksty źródłowe dotyczące konfliktów na tle religijnym,	– uzasadnia różnice między kompromisem a uleganiem – analizuje źródła i mechanizmy konfliktów społecznych

				konfliktów między kibicami i wyciąga wnioski	
9. Problemy polskiej młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia problemy młodzieży społeczeństwa polskiego – wyjaśnia pojęcia: wolontariat, dopalacze, przemoc elektroniczna 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny problemów młodzieży w społeczeństwie polskim – wyjaśnia pojęcie <i>zachowania ryzykowne</i> 	– rozpoznaje problemy życiowe młodzieży w społeczeństwie polskim	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie danych statystycznych charakteryzuje hierarchię wartości preferowanych przez młodzież polską 	<ul style="list-style-type: none"> – opracowuje projekt ankiety dotyczący problemów młodzieży – analizuje problemy polskiej młodzieży – formułuje propozycje ich rozwiązania
II. Społeczeństwo obywatelskie					
1. Organizacje w społeczeństwie obywatelskim	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: <i>społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje, oświadczenia woli, obywatelskie nieposłuszeństwo</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy społeczeństwa obywatelskiego – przedstawia sposób tworzenia i funkcjonowania stowarzyszeń – wymienia zakres niezbędnych uregulowań w statucie stowarzyszenia 	– rozróżnia stowarzyszenia rejestrowe, zwykłe, fundacje, organizacje pożytku publicznego, związki zawodowe, organizacje pracodawców, ruchy społeczne	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje społeczeństwo obywatelskie – przedstawia rodzaje i przykłady organizacji pozarządowych działających w RP – wyjaśnia, jakie znaczenie dla życia publicznego ma swoboda zrzeszania się obywateli w różnych organizacjach społecznych 	– uzasadnia, w jaki sposób społeczeństwo obywatelskie wpływa na władze państwa i charakter sprawowanych rządów
2. Kościoły i związki wyznaniowe w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: <i>religia, konordat, ekume-</i> 	– przedstawia funkcjonujące w Rzeczypospolitej	– omawia regulacje prawne dotyczące funkcjonowania Ko-	– charakteryzuje stosunki między państwem a Ko-	– projektuje program wycieczki dydaktycznej szlakiem świątyń róż-

	<i>nizm</i>	Polskiej kościoły i inne związki wyznaniowe	ściołów i innych związków wyznaniowych w Polsce	ściołem w RP – lokalizuje na mapie największe skupiska wyznań	nych wyznań w wybranym mieście lub regionie – analizuje tekst preambuły konkordatu, i przedstawia wnioski
3. Nurty myśli politycznej (temat uzupełniający)	– wyjaśnia pojęcia: <i>myśl polityczna, ideologia, doktryna polityczna, program polityczny</i>	– wymienia rodzaje doktryn politycznych – omawia współczesne doktryny polityczne	– charakteryzuje podstawowe założenia współczesnych nurtów myśli politycznej	– wskazuje najważniejsze wartości poszczególnych doktryn politycznych – uzasadnia, w jakim stopniu są one aktualne do dziś	– na podstawie różnorodnych źródeł przedstawia główne założenia nurtów totalitarnych i nacjonalistycznych – dostrzega zagrożenia, jakie niosą
4. Partie polityczne w Polsce	– wyjaśnia pojęcia: <i>partia polityczna, pluralizm polityczny</i> – przedstawia cechy partii politycznych	– przedstawia podstawowe założenia partii, które przekroczyły próg niezbędny do uzyskania dotacji budżetowej oraz nazwiska ich liderów	– charakteryzuje zasady funkcjonowania partii politycznych w Polsce	– dokonuje krytycznej analizy materiałów z kampanii wyborczych – uzasadnia, czy partie polityczne powinny być finansowane z budżetu państwa	– ocenia sposoby prowadzenia kampanii wyborczych w Polsce – analizuje, do jakich doktryn politycznych odnoszą się w swoich programach partie polityczne
Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia rocznej oceny klasyfikacyjnej					
(obejmują wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia śródrocznej oceny klasyfikacyjnej)					
5. Współczesne media w Polsce	– wyjaśnia pojęcia: <i>mass media, propaganda, „czwarta władza”</i>	– przedstawia współczesne media w Rzeczypospolitej Polskiej – wymienia głów-	– charakteryzuje wybrane tytuły, stacje, portale ze względu na specyfikę, formy	– analizuje teksty źródłowe, wskazuje fragmenty naruszające zasady etyki dziennikar-	– porównuje przekaz medialny na dowolny temat w kilku wybranych stacjach, serwisach, portalach informa-

	– wymienia rodzaje mediów podaje funkcje środków masowego przekazu	ne dzienniki, tygodniki społeczno-polityczne, stacje telewizyjne i radiowe, portale internetowe	i treści przekazu	skiej – ocenia szkodliwość tego typu działań	cyjnych, dziennikach i tygodnikach – formułuje swoją opinię na ten temat
6. Patologie życia publicznego w Polsce	– wyjaśnia pojęcia: <i>patologia, kapitał społeczny, nepotyzm, alienacja, partykularyzm, korupcja, klientelizm</i>	– rozpoznaje przejawy patologii życia publicznego – wymienia rodzaje patologii życia publicznego	– przedstawia mechanizmy korupcji – wykazuje negatywny wpływ patologii na życie publiczne	– wskazuje na mapie państwa o najwyższym i najniższym poziomie korupcji na świecie – analizuje materiały źródłowe na ten temat i wyciąga wnioski	– uzasadnia negatywny wpływ na życie publiczne partykularyzmu, nepotyzmu, klientelizmu
7. Rola opinii publicznej w społeczeństwie obywatelskim	– wyjaśnia pojęcia: <i>opinia publiczna, „barometr polityczny”, badania sondażowe, kultura polityczna, marketing polityczny</i>	– wymienia instytucje zajmujące się badaniami statystycznymi w Polsce: CBOS, TNS Polska, IBRIS, Ipsos i inne	– porównuje wyniki sondaży przedwyborczych i rezultatów wyborów – konstruuje ankietę na wybrany temat	– interpretuje wyniki badań opinii publicznej – podaje przykłady wpływu opinii publicznej na decyzje polityczne w Polsce w XXI wieku	– formułuje hipotezy dotyczące przyczyn różnic przekraczających wartość błędu statystycznego – argumentuje swoje stanowisko na temat zakazu publikowania sondaży w dniu poprzedzającym wybory
9. Społeczeństwo obywatelskie – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej					
1. Konstytucyjne zasady ustroju RP	– wyjaśnia pojęcia: <i>ustrój poli-</i>	– wyjaśnia kon-	– charakteryzuje	– analizuje sfor-	– uzasadnia, z jakiego
	tyczne pojęcie	stytucyjne pojęcie	zasady ustrojowe	mułowania pre-	powodu K. Monteskiusz

	<i>tyczny, preambula, ustawa zasadnicza</i>	suwerenności – omawia zawartość Konstytucji RP	zawarte w Konstytucji RP: suwerenności narodu, demokratycznego państwa prawa, konstytucjonalizmu, podziału i równoważenia się władz, pluralizmu itp.	ambuły Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej	dokonał podziału władzy – przygotowuje projekt preambuły statutu szkoły
2. Formy demokracji bezpośredniej	– wyjaśnia pojęcia: <i>referendum, plebiscyt, inicjatywa ludowa, weto ludowe, recall</i>	– wymienia formy demokracji bezpośredniej w RP – przedstawia specyfikę referendum ogólnokrajowego i rodzajów referendum lokalnych w RP	– charakteryzuje formy demokracji bezpośredniej: referendum, zgromadzenie, recall, plebiscyt, konsultacje społeczne – analizuje wszystkie polskie referenda po II wojnie światowej	– analizuje, jakie warunki muszą zostać spełnione, by referendum się odbyło oraz by jego wyniki były wiążące – wyszukuje informacje ze strony gminy, BIP-u, ministerstw, jakie odbywają się konsultacje społeczne	– uzasadnia, jaki mają wpływ konsultacje publiczne na kształtowanie prawa w Rzeczypospolitej Polskiej – na podstawie wykresu analizuje procedurę przygotowania i przeprowadzenia referendum zatwierdzającego zmianę Konstytucji RP
3. Prawo wyborcze	– wyjaśnia pojęcia: <i>czynne i bierne prawo wyborcze, ordynacja wyborcza</i>	– wymienia zasady prawa wyborczego: powszechności, tajności, równości, bezpośredniości, proporcjonalności, większości	– charakteryzuje wybory do sejmu, senatu, na urząd prezydenta, samorządowe i do Parlamentu Europejskiego	– porównuje ordynację większościową i proporcjonalną – uzasadnia konieczność wprowadzenia tzw. klauzuli zaporowych	– analizuje system wyborczy w RP – podaje wady i zalety systemu większościowego i proporcjonalnego
4. Władza ustawodawcza RP	– wyjaśnia pojęcia: <i>bikameralizm, unikameralizm</i>	– wymienia kompetencje Sejmu RP, Senatu RP i	– charakteryzuje pracę sejmu i senatu oraz poszczególnych	– analizuje poszczególne rodzaje większości stosowane	– uzasadnia, kiedy może dojść do skrócenia kadencji sejmu

	<i>lizm, kworum, immunitet parlamentarny</i>	Zgromadzenia Narodowego RP – omawia przywilej, jakim jest immunitet parlamentarny	organów sejmu i senatu – rozróżnia pojęcie mandatu wolnego od mandatu imperatywnego	wane podczas głosowania w sejmie, senacie i Zgromadzeniu Narodowym – prezentuje działające w Polsce Komisje nadzwyczajne i śledcze	– podaje argumenty za utrzymaniem czy też zniesieniem immunitetu posłów i senatorów
5. Funkcje władzy ustawodawczej	– wyjaśnia pojęcia: <i>inicjatywa ustawodawcza, promulgacja, weto ustawodawcze, absolutorium, vacatio legis, legislatura</i>	– wymienia podstawowe funkcje sejmu i senatu: ustrojodawczą, ustawodawczą i kontrolną	– omawia sposoby działania sejmu, który sprawuje funkcję kontrolną: wotum zaufania, wotum nieufności, absolutorium, zapytania i interpelacje poselskie, informacje bieżące i pytania w sprawach bieżących	– charakteryzuje, w jaki sposób sejm sprawuje funkcję kreacyjną – przedstawia procedurę ustawodawczą w RP (proces legislacyjny ustawy)	– analizuje, jakie jest znaczenie obu izb w polskim parlamencie, formułuje argumenty za powoływaniem dwuizbowego parlamentu w RP
6. Władza wykonawcza – prezydent RP	– wyjaśnia pojęcia: <i>egzekutywa, kontrasygnata, prerogatywa</i>	– omawia trzy zasadnicze funkcje prezydenta: reprezentacyjno-symboliczną, arbitra i wykonawczą – wymienia Prezydentów Polski po 1989 roku	– charakteryzuje uprawnienia Prezydenta RP wobec Rady Ministrów, parlamentu, władzy sądowniczej i prokuratury, w zakresie stosunków zagranicznych, bezpieczeństwa, obronności i głowy państwa	– analizuje poziom legitymizacji społecznej władzy prezydenckiej, wykorzystując wyniki badań opinii publicznej – uzasadnia, w jakich okolicznościach Prezydent RP może być usunięty z urzędu lub zawieszony	– wykazuje znaczenie, jakie dla pozycji ustrojowej Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ma fakt wyborów powszechnych
7. Władza wyko-	– wyjaśnia poję-	– wymienia kom-	– przedstawia sposób	– porównuje sytu-	– charakteryzuje admini-

nawcza w RP – Rada Ministrów	cia: <i>organ kolegialny, rząd mniejszościowy i większościowy, wotum zaufania, dymisja rządu, rekonstrukcja rządu</i>	petencje Rady Ministrów RP – podaje, kto wchodzi w skład Rady Ministrów – wyjaśnia rolę Prezesa Rady Ministrów RP	powołania i ustępowania Rady Ministrów – omawia podstawowe działy administracji rządowej centralnej i terenowej	ację rządów mniejszościowych i większościowych ze względu na możliwości działania	stracę zespoloną i niezespoloną – określa rolę i zadania wojewody
8. Samorząd terytorialny w RP	– wyjaśnia pojęcia: <i>samorząd, sołectwo, dzielnice</i> – wskazuje organy nadzoru samorządu	– wymienia różne formy samorządu – przedstawia strukturę samorządu terytorialnego w Polsce po 1989 roku	– omawia organy stanowiące i wykonawcze samorządu terytorialnego na poziomie gminy, miasta, miasta na prawach powiatu oraz województwa w RP	– analizuje zadania samorządu terytorialnego na poszczególnych szczeblach: własne, zlecone i powierzone oraz dochody samorządu terytorialnego	– przygotowuje opracowanie promujące działania organów wybranego samorządu terytorialnego na poziomie powiatu lub województwa w RP
9. Władza sądownicza w RP – sądy	– wyjaśnia pojęcia: <i>apelacja, kasacja, instancyjność</i>	– wymienia konstytucyjne zasady funkcjonowania sądów w RP	– przedstawia strukturę sądownictwa powszechnego i administracyjnego w RP – omawia sposób powoływania sędziów Sądu Najwyższego i zadania tego sądu	– analizuje gwarancje niezawisłości sędziów: sposób powoływania sędziów, nieusuwalność, immunitet sędziowski, apolityczność sędziów, status materialny	– uzasadnia potrzebę niezależności sądów i niezawisłości sędziów – wyjaśnia, jaką rolę odgrywa w polskim systemie prawnym Krajowa Rada Sądownictwa
10. Władza sądownicza w RP – trybunały	– wyjaśnia pojęcia: <i>skarga konstytucyjna, kontrola prewencyjna ustawy</i>	– przedstawia kompetencje Trybunału Konstytucyjnego	– omawia sposób powoływania i zadania Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu	– ocenia znaczenie Trybunału Konstytucyjnego oraz Trybunału Stanu dla funkcjonowania państwa	– uzasadnia odpowiedź na pytanie: „Czy Trybunał Stanu jest w Polsce potrzebny?”, podaje argumenty
11. Najwyższa	– wyjaśnia poję-	– przedstawia	– omawia zadania i	– analizuje połą-	– uzasadnia znaczenie

Izba Kontroli i prokuratura	cia: <i>kontrola państwowa, praworządność</i>	kompetencje Najwyższej Izby Kontroli	obowiązki prokuratury w RP – podaje podstawy prawne funkcjonowania NIK w Polsce i jej strukturę	czenie funkcji ministra sprawiedliwości i prokuratora generalnego, podaje argumenty za i przeciw	NIK-u i prokuratury dla funkcjonowania państwa
13. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
14. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
<p>UWAGI:</p> <p>1. Ocenę wyższą otrzymuje uczeń spełniający łącznie wymagania edukacyjne określone dla ocen niższych np. ocenę dobrą otrzymuje uczeń spełniający wymagania edukacyjne na oceną dopuszczającą, dostateczną oraz dobrą.</p> <p>2. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na poszczególne pozytywne oceny.</p> <p>3. W przypadku nie zrealizowania tematów lekcji (zagadnień) w I okresie będą one realizowane po klasyfikacji śródrocznej. W tym przypadku obowiązują również wymagania edukacyjne dla tych tematów (zagadnień)</p>					